

دانشگاه فردوسی مشهد

معاونت آموزشی

آیین نامه

مرکز مدیریت آزمون دانشگاه

(ماد)

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مباحث در همه نظام‌های آموزشی از جمله آموزش عالی، نقش قابل توجه آزمون‌ها در ایجاد، استمرار و تثبیت فرایندهای آموزش و یادگیری می‌باشد. به عبارت دیگر، تعیین و تدوین استانداردهای مبتنی بر شواهد و یافته‌های علمی در آزمون‌ها، پایش و نظارت بر حسن اجرای آن‌ها، عدالت آموزشی را به دنبال دارد و با ارتقای اثربخشی آموزش و یادگیری، موجب تقویت جایگاه علمی و حرفه‌ای دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها می‌شود. بدین منظور، آیین‌نامه آزمون‌ها توسط مرکز مدیریت آزمون دانشگاه (ماد) در معاونت آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد تهیه و تدوین شده است.

اهداف

ماده ۱

- ۱) ارتقای کیفیت طراحی، تدوین و اجرای آزمون‌ها در سطح دانشگاه و خارج از آن
- ۲) ارتقای عدالت آموزشی
- ۳) نهادینه‌سازی فرهنگ سنجش برای یادگیری در میان اعضای هیأت علمی و مدرسان

انواع آزمون

ماده ۲

- ۱) آزمون‌های سازمان سنجش آموزش کشور و استخدامی
- ۲) آزمون‌های عملی پذیرش در رشته‌های غیرمتمرکز کنکور
- ۳) مرحله اول المپیادها
- ۴) آزمون‌های جامع
- ۵) آزمون/مصاحبه پذیرش در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (اعم از با کنکور و بدون کنکور)
- ۶) آزمون‌های زبان‌های خارجی و سامفا
- ۷) آزمون‌های بسندگی
- ۸) آزمون‌های هماهنگ دروس برون‌گروهی
- ۹) آزمون/مصاحبه پذیرش دانشجویان بین‌الملل
- ۱۰) آزمون‌های دروس (استادساخته)
- ۱۱) آزمون‌های دروس عملی، کارگاهی، آزمایشگاهی و صحرایی
- ۱۲) سایر آزمون‌ها^۱

^۱ مواردی از جمله جلسات دفاع کارشناسی ارشد و دکتری می‌تواند در این بند مورد توجه قرار بگیرند؛ هر چند مسئولیت اصلی اینگونه جلسات با معاونت پژوهشی دانشگاه است.

با توجه به فرایند سنجش، وظایف مرکز ماد در چهار بخش اصلی (الف) طراحی و تدوین، (ب) مدیریت، (ج) اعتبار و (د) نمره‌دهی و بازخورد آزمون و یک بخش سایر وظایف در ادامه به تفصیل آمده است:

الف) طراحی و تدوین آزمون

در این وظیفه تلاش می‌شود موجبات ارتقای کیفیت آزمون‌هایی که در دانشگاه توسط اعضای هیأت علمی طراحی و تدوین می‌شوند (مانند آزمون جامع، مرحله اول المپیادهای دانشجویی، آزمون‌های متمرکز (هماهنگ) و آزمون‌های میان‌ترم و پایان‌ترم) از طریق تدوین و اشاعه استانداردهای ساخت آزمون فراهم شود. این استانداردها می‌توانند شامل موارد زیر باشند:

- شفاف کردن هدف آزمون و همسو نمودن آن با اهداف برنامه درسی
- تعیین دستورالعمل‌های طراحی و تدوین آزمون متناسب با اهداف آزمون و سطح جامعه هدف (مقاطع مختلف تحصیلی)
- تنوع‌بخشی به شیوه‌های آزمون و سنجش
- تعیین و تدوین دستورالعمل‌های مربوط به مصاحبه‌های پذیرش بدون کنکور در سطح دانشگاه

ب) مدیریت آزمون

این وظیفه دربردارنده سه بخش اصلی الف) مسئولیت‌های کارکنان آزمون، ب) راهکارهای امنیت آزمون و ج) محیط آزمون و فرایندهای مدیریت آن است. کارکنان آزمون شامل کلیه افراد مسئول اجرای آزمون (به‌طور معمول شامل استاد درس، مراقبان و ناظران آزمون) هستند، اما می‌تواند شامل مدیران آزمون (معاون آموزشی دانشکده و مدیر گروه) و سایر افراد مرتبط با توزیع و مدیریت آزمون نیز باشد. استانداردهای این بخش می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- مشخص کردن صلاحیت‌ها و مسئولیت‌های کارکنان آزمون و ارائه آموزش لازم به آنها
- تدوین استانداردهای محیط آزمون جهت افزایش تمرکز و کاهش مزاحمت‌های محیطی
- مستندسازی راهنمای مدیریت آزمون و رویه‌های استاندارد

- طراحی و آموزش لازم برای مدیران آزمون در زمینه حفظ امنیت آزمون
- ارائه راهکارهای ضروری برای مدیران آزمون و داوطلبان
- پیش‌بینی و مستندسازی سنجه‌های جایگزین برای داوطلبان با نیازهای ویژه
- تعیین، تدوین و مستندسازی راهکارها و شیوه‌های رسیدگی به شکایات دانشجویان در آزمون‌ها
- تعیین ضوابط نقل و انتقال، حفظ و نگهداری مواد آزمون به‌طور ایمن
- تعیین راهکارهای مدیریت امنیت در آزمون‌های مبتنی بر رایانه
- راهنمایی داوطلبان در مورد حقوق و وظایفشان

ج) اعتبار آزمون

افزایش روایی و پایایی آزمون از رسالت‌های مرکز ماد می‌باشد. از آنجاکه ساخت آزمون‌ها توسط اعضای هیأت علمی صورت می‌گیرد، در این زمینه تلاش می‌شود ضمن حساس‌سازی اساتید نسبت به اعتبار آزمون، در خصوص ارتقای سطح آگاهی اعضای هیأت علمی و توانایی آن‌ها در تدوین آزمون‌های معتبر نیز اقدام شود.

د) نمره‌دهی و بازخورد آزمون

پس از هر آزمون بایستی نمرات دانشجویان به‌طور دقیق محاسبه گردد و پس از آن به‌موقع، به‌صورت محرمانه و به روشی گزارش شود که برای هر مخاطب شفاف باشد. این‌گونه مخاطبان معمولاً شامل استاد و دانشجو می‌شود، اما می‌تواند مدیر گروه، معاون آموزشی یا افراد دیگری را نیز در برگیرد که دانش آن‌ها از عملکرد دانشجو باعث می‌شود درکشان از وضعیت دانشجو ارتقا یابد و بتوانند برنامه تحصیلی مناسبی به او پیشنهاد دهند. مهم‌ترین وظایف این بخش می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- تدوین معیارهای نمره‌دهی پاسخ‌ها و عملکردها برای انواع آزمون‌ها
- تدوین و مستندسازی راهکارهایی برای تضمین و محافظت از نتایج آزمون در برابر انتشار غیر مصوب و عدم دسترسی سایرین به نمرات
- ارائه توضیحات شفاف در خصوص هدف آزمون و نمرات
- تدوین و مستندسازی سیاست‌ها و رویه‌هایی برای لغو یا حفظ نمرات اعلام شده
- تدوین و مستندسازی سیاست‌ها و رویه‌هایی برای نمره‌دهی مجدد آزمون
- تدوین و مستندسازی رویه‌ها و دستورالعمل‌هایی برای نظارت بر صحت نمره‌دهی
- تدوین و مستندسازی رویه‌هایی برای شناسایی و اصلاح خطای نمرات
- تدوین و مستندسازی سیاست‌هایی در جهت ثبت و نگهداری نتایج آزمون

سایر وظایف و خدمات

با توجه به انواع آزمون‌های ذکر شده در ماده ۲، موارد زیر نیز جزو وظایف و خدمات مرکز ماد می‌باشد:

- تعیین و تدوین دستورالعمل برگزاری آزمون جامع در سطح دانشگاه
- تعیین و تدوین ضوابط مربوط به آزمون‌های متمرکز (هماهنگ) در سطح دانشگاه
- تعیین و تدوین ضوابط پذیرش دانشجویان بین‌الملل با توجه به سیاست‌های دانشگاه
- تعریف و سفارش طرح‌های پژوهشی مرتبط با سنجش، اندازه‌گیری، ارزشیابی و بررسی میزان تأثیرگذاری آن در حوزه آموزش
- ارائه خدمات مشاوره‌ای جهت ارتقای کیفیت آزمون‌های سایر سازمان‌های متقاضی
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی دوره‌ای
- ارائه مشاوره به اساتید مراجعه‌کننده به مرکز ماد در حوزه‌های سنجش

ماده ۴ شورای ماد

تصمیم‌های مربوط به برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر اهداف و وظایف مرکز آزمون توسط یک شورای ۹ نفره متشکل از ۷ عضو حقوقی (رئیس بنا به عنوان رئیس شورا، رئیس ماد به عنوان دبیر شورا، رئیس نانک، رئیس آیس، رئیس گروه برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، مدیر خدمات آموزشی دانشگاه و رئیس کالج) و ۲ عضو حقیقی (که در حوزه سنجش و اندازه‌گیری صاحب نظر هستند) اتخاذ خواهد شد.

این آیین‌نامه در چهار ماده در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۵ شورای مدیران معاونت آموزشی دانشگاه به تصویب رسید.